

Arbodienst moet beter z'n best doen

FOTO: MICHEL WIELICK

Collectief arbozorg inkopen, bijvoorbeeld via winkeliersvereniging.

Nog ruim een jaar te gaan, en dan is de aansluiting bij een gecertificeerde arbodienst voor alle bedrijven verplicht. Uit diverse onderzoeken blijkt dat zij in toenemende mate de weg naar de arbodienst vinden. Daarbij lopen de grote bedrijven voorop, gevolgd door het midden- en kleinbedrijf. Vraag is hoe tevreden zij zijn over de ondersteuning van de arbodienst. Het antwoord: arbodiensten scoren onvoldoende.

John Klein Hesselink

De Stichting voor Economisch Onderzoek (SEO) van de Universiteit van Amsterdam, Intomart en het Nederlands Instituut voor Arbeidsomstandigheden (NIA) vroegen begin dit jaar aan 1041 bedrijven en instellingen of zij zijn aangesloten bij een arbodienst, welk pakket zij afnemen en of zij tevreden zijn met de verleende zorg. De bedrijven, die telefonisch 38 vragen kregen voorgelegd, zijn onderverdeeld in vijf groepen: industrie, bouw, handel/horeca, zakelijke dienstverlening en overige dienstverlening. Van de organisaties die de vragenlijst hebben beantwoord is 59% aangesloten bij een arbodienst. Een positief resultaat als je kijkt naar de cijfers van midden vorig jaar. Toen bleek namelijk 40% van de bedrijven een contract te hebben met een arbodienst. Vooral in de bouw (81%) en de industrie (64%) is het aantal aansluitingen hoog. In de overige bedrijfstakken ligt het aantal contracten onder het landelijk gemiddelde. Uit de enquête komt verder naar voren dat het vooral de grote bedrijven zijn die contact zoeken met een arbodienst (95%). Een goede tweede vormen de middelgrote bedrijven (80%). Hekkesluiser zijn de kleine bedrijven (53%).

BUIDEL

Een van de vragen die aan de geënquêteerden is voorgelegd had betrekking op de kosten van de arbozorg door arbodiensten. Van alle ondervraagden uit de vijf sectoren kon slechts 30% vertellen hoeveel zij jaarlijks betalen voor die zorg. Gemiddeld blijkt dat f 151 per werknemer te zijn. De industrie geeft verreweg het meeste uit aan arbozorg: f 246 per werknemer. Maar ook de bouwsector tast redelijk diep in de buidel: f 180 per werknemer. De grote bedrijven in deze twee bedrijfstakken betalen meer geld voor arbozorg dan de kleine. De overige drie sectoren besteden minder dan het gemiddelde bedrag van f 151 per werknemer aan arbozorg.

GROTE BEDRIJVEN

Op de vraag welk soort dienstverlening het meest wordt afgenomen, liet 79% weten van de verzuimcontrole en -begeleiding gebruik te maken. Vooral de overheid is 'grootverbruiker' van deze dienstverlening (90%). Verzuimregistratie is iets minder populair bij de bedrijven. Slechts 49% van de ondervraagden schakelt een arbodienst in voor het bij-

houden van de verzuimcijfers.

Activiteiten als het inwinnen van advies over arbeidsomstandigheden en het helpen bij het uitvoeren van maatregelen om het werk en de werkplek te verbeteren worden in mindere mate door de werkgevers afgenomen: respectievelijk 44% en 38%. Het zijn de grote bedrijven die van deze dienstverlening gebruik maken.

Ook de aandacht voor het spreekuur van de bedrijfsarts (39%), de aanstellingskeuring (35%) en het arbeidsgezondheidskundig onderzoek (31%) staat bij de werkgevers nog niet hoog in het vaandel. Ook hier zijn het overigens weer de grote bedrijven die op deze terreinen de hulp inroepen van een arbodienst. Hulp bij het opzetten van arbo-beleid en/of verzuimbeleid wordt met achtereenvolgens 31% en 33% relatief weinig gezocht. Maar opnieuw zijn het de grote bedrijven die hiervoor een beroep doen op de arbodienst. Vooral de industrie en de overheid kloppen voor ondersteuning op deze gebieden aan bij een arbodienst.

Uit de cijfers blijkt dat lang niet alle bedrijven voldoen aan het verplicht afnemen van genoemde activiteiten (art. 18 van de Arbowet). De reden daarvoor is

vanzelfsprekend; pas op 1 januari 1998 moeten alle werkgevers zijn aangesloten bij een dienst.

TEVREDEN?

Zijn de ondervraagde bedrijven en instellingen tevreden met de geboden arbozorg? Niet echt, zo blijkt uit het onderzoek. De arbodiensten krijgen voor

**Gemiddeld rapportcijfer
voor arbodienst: 6,9**

de algemene dienstverlening een gemiddeld rapportcijfer van 6,9. Dit cijfer is niet echt hoog te noemen gegeven de ervaring met het toekennen van soortgelijke rapportcijfers.

De werkgevers vinden met name de invloed van de diensten op het ziekteverzuim, de productiviteit en de motivatie van de werknemers te klein. Op dit terrein scoren de diensten een onvoldoende. Ook de vraag of de aansluiting bij een arbodienst zichzelf terugverdient

beantwoorden de ondervraagden negatief. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat 39% van de werkgevers niet weet wat de financiële resultaten van het contract zijn. Overigens zijn het wederom de grote bedrijven die meer tevreden zijn over de dienstverlening. Ten tijde van de enquête overwoog maar 8% van de ondervraagden die zijn aangesloten bij een dienst een overstap te maken naar een andere dienst. Het gaat daarbij vooral om organisaties in de bouw, nijverheid en de handel/horeca. Van de bedrijven die de arbodienstverlening in de toekomst willen veranderen blijkt dat de meerderheid denkt aan uitbreiden. Een klein gedeelte denkt aan inkrimpen. Het betreft hier speciaal de bouw, nijverheid en de grote bedrijven.

KLEINE BEDRIJVEN

Door alle regels van het onderzoek heen is duidelijk dat kleine bedrijven weinig van doen hebben met arbodiensten. Vanuit hun standpunt bekeken is dat begrijpelijk. Gemiddeld wordt in Nederland jaarlijks f 151 per werknemer besteed aan arbozorg. Wanneer je dat afzet tegen een bedrijf met bijvoorbeeld vijf medewerkers, komt dat neer op net iets meer dan f 750 per jaar. Met dat bedrag kan een arbodeskundige waarschijnlijk voor één dag worden ingehuurd. Reden voor het kleinbedrijf om wellicht collectief arbodienstverlening in te kopen. Dat kan via de bedrijfstakorganisaties, winkeliersverenigingen of andere organisaties van werkgevers. Door samen een groter bedrag op tafel te leggen kan de arbodienstverlening efficiënter plaatsvinden. Het Ministerie van szw is bezig met een voorlichtingscampagne om de Wet uitbreiding loondoorbetalingsplicht bij ziekte (Wulbz) nader uit te leggen. Daarbij krijgt het midden- en kleinbedrijf speciale aandacht. Mogelijk kan de overheid in het verlengde van deze campagne specifiek aandacht schenken aan de aansluitingsproblemen van bedrijven met een klein aantal werknemers bij arbodiensten. (.)

De auteur

Drs. John Klein Hesselink werkt als onderzoeker bij het Nederlands Instituut voor Arbeidsomstandigheden (NIA), Amsterdam.

De tevredenheid met de arbozorg per bedrijfstak

	industrie	bouw	handel/ horeca	zakelijke dienstverl	kwartair	totaal
Rapportcijfer tevredenheid	7,1	7,0	6,8	7,2	6,8	6,9
Rapportcijfer invloed op ziekteverzuim	5,6	5,5	5,5	5,6	5,2	5,5
Rapportcijfer invloed op produktiviteit	5,3	5,0	5,0	5,5	5,4	5,2
Rapportcijfer invloed op motivatie	5,2	5,0	5,1	5,3	5,5	5,2
Rapportcijfer terugverdienen arbodienst	4,3	3,6	3,4	2,7	3,4	3,3
Overweegt aansluiting andere arbodienst						
- ja	5%	10%	12%	1%	8%	8%
- nee	83%	82%	76%	83%	88%	81%
- weet niet	12%	8%	12%	16%	4%	11%
Gaat binnenkort de arbodienstverlening:						
- uitbreiden	17%	11%	14%	8%	17%	13%
- inkrimpen	2%	5%	0%	1%	2%	1%
- weet niet	24%	24%	24%	19%	16%	22%
- geen van beiden	56%	60%	62%	72%	65%	64%

Vragen hierover uitsluitend gesteld aan organisaties die aangesloten zijn bij een arbodienst